

Tilsvar besøksrapport Sivilombudsmannen

Sivilombudsmannen gjennomførte besøk hos to avdelinger ved Olivia Solhaugen Hadeland 15.-17. januar 2020. Rapporten etter besøket er gjort tilgjengelig for ansatte, barn og unge, og andre som ønsker å lese den. I det følgende vil vi redegjøre for hvordan vi har arbeidet med anbefalingene som fremkommer i rapporten.

○ **Kompetanse om rusproblematikk**

Olivia Solhaugen bør oppdatere institusjonsplanen slik at denne viser hvordan avdelingene jobber med rusproblematikk

Olivia Solhaugen har ikke rus som egen målgruppe, men kan ta imot barn som har rusproblematikk som tillegg utfordring. Som beskrevet i rapporten hadde vi i 2019 flere kurs og opplæring om rus og rusproblematikk. Etter disse kursene har kompetanse knyttet til rusproblematikk vært tema i overlapp, fagmøter og på internopplæringer. Institusjonsplanen har blitt revidert og inneholder nå et eget avsnitt som beskriver hvordan vi arbeider med rusproblematikk. Den 27.8.20 gjennomføres internopplæring for alle ansatte hvor dette blir tema.

○ **Dokumentasjon av tvang**

Institusjonen bør sikre at malen for tvangsprotokoller er utformet på en slik måte at dokumentets notoritet sikres og gir mulighet til å kontrollere tvangsbruken på en tilstrekkelig måte.

Etter besøket hadde vi en gjennomgang av vår egen mal for tvangsprotokoll. I etterkant av denne gjennomgangen har vi besluttet å benytte BUFdirs mal for tvangsprotokoll, og ikke lenger vår egen mal som er nevnt i rapporten. Prosedyre for utfylling av tvangsprotokoll er revidert og beskriver nå hvilken mal som skal benyttes og hva som er korrekt utfylling av tvangsprotokoll.

○ **Tvang i akutte faresituasjoner**

Institusjonen bør sikre at vilkårene for bruk av tvang i akutte faresituasjoner alltid er til stede, og at dette dokumenteres på en tilstrekkelig måte.

Det tilstrebes til enhver tid å jobbe forebyggende for å unngå at det oppstår tvang i akutte faresituasjoner. Når det likevel oppstår situasjoner som krever akutt håndtering i form av å stoppe barnet fra å skade seg selv eller andre, skal prinsipp om minste inngripen råde og tilnærmingen være så skånsom som mulig. Institusjonen sikrer at vilkårene for bruk av tvang i akutte faresituasjoner er til stede ved å implementere og repetere rettighetsforskriften og rundskriv Q-19/2012 på overlapp og i fagmøter. Gjennom plan for opplæring sikres kurs i rettighetsforskriften, traumebevisst omsorg (TBO) og terapeutisk mestring av aggresjon (TMA). Institusjonen benytter i tillegg konflikthåndterings-programmet Verge, som gir økt grad av trygghet i personalgruppene gjennom obligatorisk basiskurs for alle ansatte. Vi har etablert en ressursgruppe i Verge som spisser sin kompetanse gjennom ressurspersonkurs etter gjennomført basiskurs. Det legges til rette for trening på overlapper ved behov/etterspørsel fra ansatte. Nyansattopplæring følges opp ved oppstart og dokumenteres i eget opplærings dokument. Det dokumenteres i årlig kompetanseplan hvem som har deltatt på kurs og andre kompetansehevende tiltak.

- **Begrensninger i bevegelsesfrihet**

Institusjonen bør sikre at rutiner og praksis knyttet til begrensninger i bevegelsesfriheten fullt ut er i overensstemmelse med barns rettigheter og barnevernloven.

Ved beslutning om begrensninger i bevegelsesfrihet dokumenteres dette alltid i tvangsprotokoll. Prosedyre for føring av tvangsprotokoll beskriver at tvangsbruk alltid skal gjennomgå med barnet og at barnet alltid skal vite bakgrunn for vedtaket og hva som skal til for at vedtaket skal opphøre.

For å sikre at begrensninger i bevegelsesfrihet evalueres og dokumenteres skal bakgrunnen for begrensningen, hvilke begrensninger som gjelder og de fortløpende vurderingene beskrives i barnets vaktrapport. Dette skal sikre at vi er reflekterte rundt opprettholdelse av en begrensning og at barnets rettigheter og lovverket ivaretas. Det fremkommer også i rapporten at det var variasjoner i varigheten på en begrensning. Tvangsbruken skal som nevnt evalueres kontinuerlig og ikke ha lenger varighet enn det som er nødvendig.

- **Oppfølging av tvangsbruk**

Institusjonen bør utarbeide rutiner for å sikre at rettssikkerheten til ungdom som har flyttet ut ivaretas.

Prosedyren for utfylling av tvangsprotokoll er som nevnt revidert. Det fremkommer i prosedyren av tvangsprotokoller skal gjennomgå med barnet så snart som mulig etter tvangsbruken, og at protokoller skal være gjennomgått med barnet før utflytting. Dersom en gjennomgang før utflytting ikke lar seg gjennomføre skal institusjonen sikre at tvangsprotokollen sendes til barnets nye bostedsadresse.

- **Plikten til å forebygge tvang**

Institusjonen bør sikre at alle avdelinger har en lett tilgjengelig oversikt for de ansatte over hva som kan utløse utagering, tristhet, sinne e.l. og hva som kan bidra til å dempe dette for den enkelte ungdom.

Det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for alle barn som er plassert hos Olivia Solhaugen. Ved inntak utarbeides ROS-analysen ut i fra tidligere kartlegginger og informasjon gitt om barnet, i tillegg til at triggere og dempere er del av inntakssamtalen med barnet. Denne beskriver hvilke miljøterapeutiske risikofaktorer som er kartlagt hittil i behandlingsforløpet. Analysen gir en beskrivelse av individuelle risikofaktorer, samt hvordan sårbarhetene hos den enkelte skal møtes av ansatte for å forebygge tvangssituasjoner. ROS-analysen sikrer med dette kunnskap om, og oversikt over, traumepåminnere eller andre triggerpunkter hos det enkelte barnet. Gjennom analysen skapes forutsigbarhet og stabilitet i det miljøterapeutiske arbeidet som i seg selv er forebyggende. ROS-analysen er et løpende verktøy. Analysen har som formål å forebygge tvang, sikre at alle ansatte arbeider likt, samt å sikre medvirkning for barnet knyttet til hvordan det best kan bli møtt. Ved vaktbytte mandag og torsdag, avholdes overlapp. Der evalueres blant annet hvordan benyttede tiltak i behandlingsøyemed påvirket barnet og ROS-planen oppdateres påfølgende ved behov.

I arbeidet rundt barnet benyttes institusjonens fagmanualer for å ivareta brukervedvirkning og mulighet til påvirkning av sin egen hverdag. Informasjon fra manualarbeidet hensyntas i fagmøtene og planlegging av videre miljøterapeutisk arbeid for å forebygge bruk av tvang.

Det er utarbeidet en prosedyre for forebygging av bruk av tvang som beskriver hvordan vi arbeider forebyggende på ulike nivåer. Prosedyren implementeres på internopplæring 27.8.20.

- **Samarbeid med helsetjenester**

Institusjonen bør ha et samarbeid med legevakt som sikrer ungdommenes rett til helsehjelp.

Vi vil etterstrebe å etablere et godt samarbeid med legevakten til det beste for våre barn.

- **Rett til privatliv og konfidensialitet**

Institusjonen bør sikre at alle prosedyrer er utarbeidet på en slik måte at ungdommenes rettigheter etter helselovgivningen ivaretas.

I arbeidet med revidering av prosedyrer ses innholdet i prosedyrene opp i mot ungdommenes rettigheter etter helselovgivningen for å sikre at disse ivaretas. *Prosedyre ved graviditet* ble gjennomgått kort tid etter besøket og det er nå tydeliggjort hvilke rettigheter barnet har, og at barnet skal informeres om sine rettigheter vedrørende deling av informasjon om helsetilstand til oppdragsgiver og foreldre.

Det bemerkes i rapporten at det var begrenset kunnskap og refleksjoner om at barn får egne helserettigheter når de er 16 år. Dette er tema på fagmøter på alle avdelinger.